

SZABÓ TAMÁS

AZ ÜGYVÉDI IRODA FORMÁI-KITEKINTÉSEL AZ AMERIKAI ÜGYVÉDEKRE

Absztrakt:

A munkám megírásakor mindvégig az vezérelt, hogy mi az a más felfogásmód, amit az USA-ban az ügyvédek és ügyvédek irodák képviselnek, és ezt szembe szerettem volna állítani a hazai ügyvédi ezirányú gyakorlattal. Mindezt az ügyvédi irodára koncentrálva vizsgálom ebben a dolgozatban. Kitérek az angol ügyvédségnek az előképére, amiből szárbá szökkent az amerikai ügyvédi munkavégzési modell. Megvizsgálom a hazai jogszabályi környezetet az ügyvédi iroda, mint jogi személy vonatkozásában. Összefoglalom a speciális alakzatokat és előnyökkel párosítom azokat, hogy melyik típusú iroda ilyen cél ellátását segíti elő a leginkább. Ez a felfogás egyben a dolgozat hipotézise is amire a dolgozat végén található a kutatás eredményei után adható válasz.

Kulcsszavak: ügyvédi iroda, attorney, ügyvéd, USA, lawyer, Üttv.

BEVEZETÉS

Jelen munkám elkészítésének célja nem kevesebb, minthogy áttekintsem az ügyvédi hivatásrend hazai szervezeti oldalát, annak megoldásait, a kutatásom fókuszába helyezve a magyar jogi szabályozást az ügyvédi iroda jogi személy jellege kapcsán. Emellett, ezt megalapozva kutatást folytattam a hazai és angolszász ügyvédi szakmának és munkavégzésnek is. Kijelenthető, hogy az angolszász jogi berendezkedésű országokban – kiváltképp az Egyesült Államokban – az ügyvédi szakmát más keretek között gyakorolják, mint hazánkban. E jelenség, jóllehet magyarázható a kontinentális jogi és common law jogfelfogások közti különbséggel, azonban úgy hiszem árnyaltabbak a válaszok. Kutatásom ezen megfigyelés okainak feltárására, a magyar jogban felmerülő kérdések számbavételére, illetve az ügyvédség szervezetére vonatkozó jogszabályi alapok bemutatására és áttekintésére irányul. Céloom, hogy ezeket a részleteket felkutassam, és erre építkezve bemutassam az magyar ügyvédek, ügyvédi irodák munkáját szervezeti szemszögből.

A témaválasztásom egybefügg azzal a manapság fennálló igénnyel, hogy a munkamenedzsmentet az élet minden terén egyszerűsíteni kell. Tekintettel a mesterséges intelligencia használatában rejlő lehetőségekre, úgy gondolom meg kell és meg is lehet találni a módot, hogy az ügyvédi tevékenységet is rendszerezettebbé, szervezettebbé, mindenekelőtt hatékonyabbá lehessen tenni. Példaként említhetem a mai nagyvállalatok berendezkedését, irányítását és munkaszervezését. Mivel az elmélet és a gyakorlat nem választható el egymástól és egymásra épülnek, a gyakorlati fejlődés számára mindig az elméleti megalapozottság számít kiindulópontnak. Ehhez először is fel kell mérni a mai napig bevett gyakorlatot majd azt szintetizálni kell egy olyan produktummá, amit a gyakorlatban is lehet hasznosítani. Így tehát dolgozatom elméleti megközelítést alkalmaz, de a végső kifejtett hatását és eredményeit céljaim szerint a gyakorlatban is alkalmazni lehet.

A téma elméleti jelentőségét abban látom, hogy a magyar szabályozást is mindig lehet csiszolni és jobbá tenni annak érdekében, hogy minél inkább megfeleljen a kor igényeinek. Ezen állításomat arra a kifundált gyakorlatra alapozom, amit a középkori céhek alkalmaztak az inasok kapcsán. Elküldték őket más országokba, hogy ott a legaktuálisabb, naprakész szakmai ismeretekkel gazdagodjanak majd azok mesterévé válva, a saját pátriájukban alkalmazzák őket, így vált fejlettebbé, modernebbé egy-egy régió. Írásom elkészítése során törekedtem arra, hogy a lehető legszélesebb spektrumból gyűjtsék forrásokat, és hogy a téma tárgyalása során csak a szükséges mennyiségben alkalmazzam a leíró módszert. Az ügyvédi szakmát és az ügyvédeket érintő egyéb kötelezettségeket és érdekességeket – például az összeférhetetlenségi szabályokat, vagy az ügyvédi felelősségvállalást, mint nagyobb tárgyalásra érdemes résztémát, terjedelmi okokból nem foglaltam bele a dolgozatba.

Számos olyan részterület van, amely kutatásra érdemes, azonban túlmutat az itt tárgyaltakon. Ezek álláspontom szerint egy másik tudományos munkában nyerhet igazán helyet. A téma feldolgozása során az ügyvédi professzió összefoglalása (és bizonyos mértékben distinkciók megállapítása az angol joggal) után az ügyvédek 'munkaállomását' mint jogi konstrukciót, azaz az ügyvédi irodát veszem górcső alá. Összefoglalom a feladatait és a gyakorlatban hangsúlyos vagy tipizálható ügycsoportokat. A dolgozatom magvaként az

ügyvédi iroda, mint jogi személy szemléletet követem végig. Az ügyvédi hivatásgyakorlás szervezeti formái említésre kerülnek. Hogy lehetne, mik azok a magyar szervezetre vonatkozó jogi megoldások, amelyeket alkalmazva, az ügyvédi munkavégzésnek során - az amerikai hatékonyság-felfogást alapul véve - a magyar ügyvédi kar és ügyvédi irodák fejlődését szolgálják?

1. AZ ÜGYVÉDI SZAKMA

A jogtudomány gyakorlati vonatkozásai és alkalmazása már a kezdetleges jogrendszerek megjelenésétől igen fontos hivatások létrejöttét eredményezték. Már a Római Birodalom jogrendszere és jogintézményei is nagy előrelépést jelentettek az addigi törzsi-hatalmi berendezkedéshez képest. Amint azonban ezen szabályoknak a professzionális művelői is megjelentek az állami- és közéletben egyúttal egy új társadalmi réteg is kialakult. Az ókori Rómában jelent meg először mintegy az állam által szervezett intézményesült formában az ügyvédség.⁸¹ A patronátus⁸² intézménye vezetett el a megbízásos ügyvédség kialakulásához. A kliens kiválasztott magának egy született római polgárt (patriciust), aki mintegy örökbe fogadva őt, képviselte érdekeit a bíróság előtt. A patrónus törvényt magyarázatokkal, afféle jogi tanácsokkal is ellátta kliensét, természetesen ezért ajándék járt a patrónusnak. A patronátus fejlődése során volt, aki csak jogi tanácsadással (juris consulti, vagy juris prudentes) foglalkozott, míg mások pedig csak bírósági védelmet láttak el (patroni causarum). Tulajdonképpen csak a bírósági védelmet ellátók számítottak ügyvédnek, azaz advocatus-nak.⁸³ A manapság is alkalmazott ügyvédi lajstrom is a római jogból ered, ezt akkoriban a magistratus vezette. Ezek a római jogi előzmények jobbra átalakultak az idők során, azonban mindenképpen ezen említettek tekinthetők a kontinentális jog alapjainak. Egyébiránt olyannyira meghatározóak, hogy az angol jogfelfogás is ezen jogintézményekből indult ki. Az alábbi pár sorban, történelmileg az amerikai jogi berendezkedést megalapozó angliai ügyvédi szakmát részletezem.

Természetesen a különütasság, ami általánosságban véve jellemző az angol népre, más eredményre vezetett (és más úton). Egy példát említve, (hosszas jogfejlődést követően) napjainkban az ügyvédkedés is két típusra tagolódik ellentétben a hazai joggal.⁸⁴ A tárgyalóügyvédek (barristers⁸⁵) lehetnek önálló, szakosodott jogi tanácsadók és bírósági védőügyvédek. Általában önfoglalkoztatóak, és „chamber” elnevezésű irodák tagjaiként dolgoznak⁸⁶, összességében egy kereteit tekintve kötöttebben végezhető ügyvédi munkáról van szó. Ezen chamber nem összekeverendő az 'ügyvédi irodával' (law firm), mivel két különálló szerveződésről van szó⁸⁷. A tárgyalóügyvédek képzése főként az ügyfelek magasabb szintű bíróságok előtti képviseletére terjed ki. A fő különbség a következőkben kifejtett solicitorok-hoz képest az, hogy a barrister-ek többnyire a perben, peres képviseletet látnak el. Érdekesség, hogy a gyakorló tárgyalóügyvédek mintegy tíz százaléka királyi jogtanácsosi (ún. Queen's Counsel vagy QC)⁸⁸ címmel rendelkezik; ők foglalkoznak a legjelentősebb és legösszetettebb ügyekkel. A másik csoport a jogtanácsosoké (solicitors, legal advisers). Ők szakértő jogi tanácsot nyújtanak az ügyfeleknek (magánszemélyeknek, vállalkozásoknak stb.), és általánosságban ellátják a képviseletüket. Munkájuk ennek köszönhetően rendkívül változatos. A legtöbb jogtanácsos magánpraxist folytat, amely az ügyfeleknek szolgáltatásokat kínáló jogtanácsosok, jogászok közös költségeket megosztó társulása. Lehetséges, hogy általános praxist folytatnak, de az is előfordulhat, hogy egy bizonyos területre

⁸¹ A történetiségről részletes kifejtést lehet találni Patyi Gergely: *Ügyvédség a köz- és a magánjog határán* c. doktori értekezésében (Budapest, 2012) melyre magam is támaszkodtam.

⁸² GRELLET-DUMAZEAU, ÉTIENNE ANDRÉ THÉODORE: *Le Barreau romain*. Paris: Moulins, 1851, 42.

⁸³ A köztársaság idejében olyan magánember, aki, mint jogismerő valamely peres felet tanácsával támogatott, vagy az ügyét a törvény előtt személyes megjelenése tekintélyével előmozdította.

⁸⁴ https://e-justice.europa.eu/content_legal_professions-29-ew-hu.do (Letöltés ideje: 2021. 02. 23.)

⁸⁵ Észrevételeim szerint, az ügyvédi kamara („bar”) mint szervezet angol neve, etimológiailag a *barrister* szóra vezethető vissza, abból rövidült. Ennek a folyamatnak a mélyebb vizsgálódása egyébiránt tudományterületileg eltérne jelen munka személyjogi-cégjogi alapjától.

⁸⁶ Az angol jogi zsargon úgy hivatkozik rájuk, mint „tenants” azaz bérlők. Ebből is jól lehet következtetni arra, hogy kötöttebb a tevékenységük.

⁸⁷ SLAPPER, GARY AND KELLY, DAVID: *The English Legal System*, 7th ed. London: Cavendish Publishing Ltd., 2004, 685.

⁸⁸ DRAKE, JAYNE: What is Queen's Counsel? 2021.02.08. Elérhető: <https://www.stpaulschambers.com/what-is-queens-counsel/> (Letöltés ideje: 2021. 09. 30.)

szakosodnak. Mások különböző cégeknél vagy állami szerveknél látnak el hasonló jogtanácsosi munkát⁸⁹. Habár általánosságban úgy tűnik, hogy élesen elkülönül e két ügyvédi (általánosságban lawyers vagy attorneys) csoport (ami fő szabály szerint így is van), azonban a megfelelő képzettségű jogtanácsosok a magasabb szintű bíróságok előtt is jogosultak ügyfelek (perbeli) képviselőre. E két elkülönülő ügyvédi pályát természetesen érdekképviselői és kisebb részben szabályozó szerepet felvevő betöltő szervezetek is támogatják. Kiemelem a Law Society-t, aminek céljai közt szerepel a szakmai szabályozókkal, a kormánnyal és másokkal való tárgyalás és a lobbitevékenység.⁹⁰ Ugyanígy a solicitor-oknak is megvan a quasi felügyeleti szervezete, ez pedig a Jogtanácsosok Szabályozó Hatósága (Solicitors Regulation Authority, SRA)⁹¹. Ez a közérdekből működő szervezet többnyire szabályozó feladatokat lát el és fegyelmi ügyekkel foglalkozik, hiszen a chamber-ök nagy önállósággal bírnak. Megfigyelhető, hogy a fentiekkel ellentétben a hazai szabályozás nem disztingválja az ügyvédi szakmát, a magyar jog szerint az ügyvéd elláthatja mind a barrister-i, mind a solicitor-i feladatokat.

1.1. Az amerikai ügyvédek

Ha a tengeren túli bevett szabályozást vesszük szemügyre, akkor azt alapvetésként kell kezelni, hogy az amerikai jogalkotó (hasonlóan Magyarországhoz) nem bontja ketté az ügyvédi szakmát. Tehát egy személy láthatja el a peres képviselőt és az általánosságban vett jogi tanácsadást. Sőt, ha valaki olyan szaktudásra, képzettségre tesz szert, akkor ügyvédként, egyes további területeken is dolgozhat,⁹² ami hazai jogfelfogásunk szerint már összeférhetetlen lenne. Kiemelem azt a bevett gyakorlatot amikor az ügyvédek pénzügyi, könyvelési munkát látnak el.⁹³ Ez a lehetőség is jól szemlélteti az amerikai felfogásnak a mindent átható liberalizáltságát. Meglátásom szerint e jogi rugalmasság szolgálja a gazdasági élet lüktetését is, hiszen így a jogi-pénzügyi ügyek intézése az ügyfél számára egyablakos-kiszolgálássá válhat. Az amerikai ügyvédek megnevezése általában counselor, vagy attorney-at-law. Érdekes, hogy ellentétben Nagy-Britanniával, az USA-ban a jogászok használhatják a juris doctor megnevezést, illetve némely jogász vagy ügyvéd az Esq. rövidítést használja a neve után, mintegy társadalmi megbecsültség kifejezése céljából. Népszerű módja a tevékenységük és praxisuk gyakorlásának, hogy az ügyvédek egy-egy területre specializálódnak. Így léteznek például baleseti-kártérítési ügyekre szakosodott ügyvédek, vagy mások csak felperesi pozíciót vállalnak, esetleg kizárólag a tárgyalóteremben foglalkoznak az ügygel stb. Ez utóbbi csoport nézőpontom szerint számos barrister-i vonást hordoz magán. Ugyanakkor az állami kontroll és közrehatás is megjelenik néhány tekintetben. Példaként említhetem az ún. patent attorney státuszt (ami tulajdonképpen a szabadalmi jogi ügyekkel foglalkozó ügyvéd), amihez az amerikai Szabadalmi és Védjegyhivatal előtti vizsgát kell letenni⁹⁴.

Akárcsak a jelenlegi magyar jogi környezetben - ahol e jogintézmény alapját az ügyvédi rendtartásról szóló, 1874. évi XXXIV. törvénycikk⁹⁵ jelentette, ami felállította az ügyvédi kamarákat, és a kamarai tagságot kötelezővé tette⁹⁶ - az USA-ban is az ügyvédi praktizálás feltétele a kamarai tagság. Azonban ehhez egyéb

⁸⁹ Meglátásom szerint, a hazai jogtanácsosok is merőben hasonló keretek között végzik munkájukat, azonban Magyarországon megnevezésében is elválnak a jogtanácsos, az ügyvédtől.

⁹⁰ Ezekből is látható, hogy tulajdonképpen az 1825-ös alapítású Law Society látja el a hazai ügyvédi kamarák feladatait, Angliában és Walesben. További részletek az alábbi weboldalon: <https://www.lawsociety.org.uk/> (Letöltés ideje: 2021. 04. 05.)

⁹¹ Több információ elérhető az alábbi weboldalon: <https://www.sra.org.uk/> (Letöltés ideje: 2021. 04. 05.)

⁹² POKOL BÉLA: Jogászság és jogrendszer elérhető: <http://jesz.ajk.elte.hu/pokol48.html> (Letöltés ideje: 2021. 04. 05.)

⁹³ Ez az úgynevezett „ügyvédi expanzió”, amely számos jogszociológiai kutatás alapjául szolgál(hat).

⁹⁴ Erről a Hivatal közölt is egy kézikönyvet, amely részletesen leírja a követelményeket, a vizsga menetét és az egyéb szükséges tudnivalókat, hasznos információkat a vizsgáról. A kézikönyv elérhető:

https://www.uspto.gov/sites/default/files/documents/OED_GRB.pdf (Letöltés ideje: 2021. 04. 05.)

További részletes leírás található a Hivatal honlapján. elérhető: <https://www.uspto.gov/learning-and-resources/patent-and-trademark-practitioners/becoming-patent-practitioner> (Letöltés ideje: 2021. 04. 05.)

⁹⁵ E törvény tulajdonképpen a mai napig terjedő hatállyal lefektette a hazai ügyvédi tevékenység alapvető, függetlenségén és az önkormányzatiság elvén alapuló szervezeti struktúráját.

⁹⁶ Az ügyvédi rendtartás tárgyában hozott 1874. évi XXXIV. törvénycikk 1.§ - hogy e rendelkezést a jogalkotó az első szakaszban helyezte el rögtön a törvénycikk felütéseként mutatja, hogy mennyire időtállóan fontos attribútum a kamarai tagság az ügyvédek számára.

feltételek mellett⁹⁷, sikeres többlépcsős felvételi vizsgát kell tenni, ennek esetén mindig az adott államban lesz a jelölt kamarai tag és ott gyakorolhatja a szakmáját. Államonként változnak a vizsga formái, illetve követelményei,⁹⁸ de egyebekben léteznek olyan vizsgafajták is, amelyek által több államban is működési engedélyt (kamarai tagságot) szerezhet a sikeresen vizsgázó jogász. Praktikus megfontolásokból és a gazdaság előmozdításának céljából olyan ügyvédek is praktizálhatnak egy adott államban, ahol nem rendelkeznek kamarai tagsággal, azonban ebben az esetben nem minden ügyet vihetnek, korlátozottabb a tevékenységi körük⁹⁹. Egyebekben a tagállami igazságügyi minisztériumokhoz és azok különböző ügynökségeihez delegálta a jogalkotó az ügyvédekkel kapcsolatos ellenőrzési jogköröket. Ezekkel együtt azonban a föderális és tagállami ügyvédi kamarák is látnak el ellenőrző funkciót. De a kontinentális jogi szabályozás technikai különbségeivel (amik mögött persze a jogfelfogás-beli okok rejlenek) ellentétben, generikusan nem érvényesül akkora és olyféle állami kontroll az Egyesült Államokban.

Az ügyvédi karrierról szólva néhány szót, ha az átlagos amerikai ügyvédi pályát nézzük, akkor két utat lehet felfedezni. Az egyik a hagyományos és ezért tömeges ügyvédi karrierút, amely során a klasszikus peres ügyvédi munkát látják el a pályájuk egészében. A másik pedig, amikor az ügyvédi pályát sok év munkája után, mintegy szög-re akasztva, a bírói pulpitusra lép. De hogy lehetséges ez? Mérvadó különbség összeférhetlenségi szempontból a magyar és amerikai-angolszász szabályozásban, hogy az egyes hivatásrendek valamennyire átjárhatók. Itt a mérték a fontos, ugyanis a magyar szabályozás is rugalmas annyira, hogy a hivatásrendek között biztosít valamennyi átjárhatóságot, ellenben az amerikai szabályozás éppen erre alapoz, az átjárhatóságnak nagymértékben kedvez. Az amerikai bírói kar utánpótlását hazai gyakorlattal ellentétben nem a frissdiplomás jogászok, hanem a tapasztalt sokat megélt ügyvédek alkotják. Ebből is látszik, hogy az ügyvédség expanzív törekvései hatásosak. Viszont ez káros-e a jogalkalmazásra nézve? Meglátásom szerint nem, mivel a folyamat logikájából adódik, hogy az ügyvédből lett bírók sokkal tapasztaltabbak és sokkal többet láttak mire a bírói pulpitusra lépnek. Belülről ismeri az amerikai ügyvédek 'trükkjeit' és mint tapasztalt bírót, nem hagyja az eljárás irányítását vindikálni egyik counselor-nak sem. Mivel az ügyvédi praxis felfogható egyfajta vállalkozásnak is, ez szükségképpen feltételezi a versenyt. Nézőpontom szerint, ha egy bírót sokéves piacon szerzett versenytapasztalattal rendelkezik az segíti az ítélkezését, pusztán a való életbeli tájékozottsága miatt.

2. AZ ÜGYVÉDI IRODA

Ebben a fejezetben fogom tárgyalni azokat a lényegi elemeket, amelyek az ügyvédi irodára, mint szervezetre vonatkoznak. Hipotézisként megjelölöm az ügyvédi irodáról, mint gazdasági társaságról való gondolkodás-felfogásomat. Bemutatom a rendeltetését, a tipizálható feladatait, és számba veszem az iroda lehetséges típusait. Kitérek azokra a szervezeti megoldásokra, amelyeket a jog lehetővé tesz és szabályoz, valamint azon részletekre, amely az ügyvédi irodának, mint munkaszervezetnek keretet adnak. Azonban ez mégsem lehet pejoratív értelmű vagy negatív hangvételű, hiszen nagy jelentősége van az összeférhetlenségi, megkülönböztethetőségi és azon szempontoknak, amelyek miatt minden ország¹⁰⁰ jogalkotója különálló szabályozás alá vonja az ügyvédkedést, az ügyvédi irodát. Jelen fejezet megállapításai akként is felfoghatóak, hogy a kamarai tagsággal rendelkező, és a további feltételeknek megfelelő ügyvéd, a munkáját hogyan láthatja

⁹⁷ Természetesen alapvető a jogi diploma, és az amerikai társadalombiztosítás megléte. Részletesen, például a kaliforniai szabályozásról az alábbi weboldalon lehet tájékozódni: <http://www.calbar.ca.gov/Admissions/Requirements> (Letöltés ideje: 2021. 04. 05.)

⁹⁸ A vizsgázókat könnyítendő, a tagállami legfelsőbb bíróságok, egységes dokumentumokban foglalják össze a kamarai felvételi vizsgáról (ún. bar examination) a tudnivalókat. Példaként említtem a Georgia államban érvényes szabályokat összefoglaló dokumentumot, mely elérhető az alábbi weboldalon: <https://www.gabaradmissions.org/rules-governing-admission> (Letöltés ideje: 2021. 04. 05.)

⁹⁹ Federal Judicial Center, The U.S. Legal System: A Short Description elérhető: <https://www.fjc.gov/sites/default/files/2015/US-Legal-System-A-Short-Description-2014-08-04.pdf> (Letöltés ideje: 2021. 04. 05.)

¹⁰⁰ Példaként említhetem a később tárgyalandó magyar, illetve amerikai szabályozáson kívül, az indiai jogi berendezkedést, amely külön törvényben szabályozza az ügyvédi szakmát: ACT NO. 25 OF 1961 [19th May, 1961.] THE ADVOCATES ACT, 1961. elérhető: <https://legislative.gov.in/sites/default/files/A1961-25.pdf> (Letöltés ideje: 2021. 04. 06.)

el, melyek a praktizálás keretei. Ám mindezt megalapozandó, elsősorban számba veszem az ügyvédi tevékenység mibenlétét, és az ügyvédi feladatok ellátására vonatkozó szabályokat.

2.1. Az ügyvédi tevékenység magyar szabályozása

A magyarországi ügyvédi működés szabályozását a jogalkotó egy átfogó jogszabályba, az Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvénybe (a továbbiakban: Üttv, ügyvédi törvény) foglalta. Ezt övezik azok a miniszteri és kormányrendeletek, amik a kiegészítő-technikai szabályozásról szólnak, többnyire a perek kapcsán történő ügyvédi díjmegállapításról.¹⁰¹ Külön kiemelem a Magyar Ügyvédi Kamara (a továbbiakban: MÜK) Alapszabályát (a továbbiakban: Alapszabály), amely az Üttv-ben kapott felhatalmazáson¹⁰² alapulva került megalkotásra. Ezen Alapszabály ugyan közvetlen jogi kötőerővel nem bír az ügyvédekre, ügyvédi irodákra, mégis mint az érdekképviselőt megalapozó és a szervezetet leíró dokumentum, úgy gondolom jelentőséggel bír. Továbbá a szabályanyag részét képezik azok a MÜK által kiadott szabályzatok¹⁰³ amelyek a technikai kérdéseket szabályoznak, és részletszabályokat tartalmaznak, az ügyvédi karra nézve kógens jelleggel. A szabályanyag részét képezik továbbá az állásfoglalások és ajánlások, amelyek 'vezetik' a hazai ügyvédi kart, nagyobb jelentőségű szakmán belüli vitás kérdések esetén.

2.2. Az ügyvédi tevékenység

Az Üttv. deklarálja az ügyvédi tevékenység kereteit. A két fő forma, amiben az ügyvéd praktizálhat¹⁰⁴ az egyéni ügyvédi praxis, illetve az ügyvédi iroda tagjaként való tevékenység¹⁰⁵. Ez a szabály egyúttal útelágazás is, hiszen ügyvéd nem lehet egyidejűleg egyéni ügyvéd és ügyvédi iroda tagja¹⁰⁶. Az ügyvédi iroda keretei között gyakorolt ügyvédi tevékenység is további altípusokra bontható a szervezeti keretek okán. Így alapítható egyszemélyes ügyvédi iroda, és továbbá többekkel együtt társas ügyvédi iroda is. Akár tagként is lehet csatlakozni egy már létező társas ügyvédi irodához. Végezetül lehetősége van arra, hogy alkalmazott ügyvédként kíván a továbbiakban dolgozni, leggyakrabban egy nagy nemzetközi ügyvédi irodánál. Egy különös rendelkezés¹⁰⁷ is megfigyelhető, amely szerint az ügyvédi tevékenység a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvény¹⁰⁸ szerinti önkéntes jogviszony keretei között is folytatható. Azonban ez esetben az ügyvédi díjazásra és egyéb szabályokra az ügyvédi törvény az irányadó.

Tehát megfigyelhető, hogy ügyvédi tevékenység tulajdonképpen három fő formában gyakorolható. A téma tárgyalása során terjedelmi és téma-koncentrációs okok miatt eltekintek a jogtanácsosi tevékenységtől, amely ugyan értelmezhető ügyvédi tevékenységként, de nem szükséges hozzá ügyvédi iroda, hiszen nem megbízási, hanem munkaviszonyban látja el a(z) (ügyvédi) feladatait. Az említettek közül a vizsgálódásaim fő tárgyát az ügyvédi irodán belüli tevékenység képezi. Ténylegesen három *conditio sine qua non* -elem figyelhető meg az ügyvédi tevékenység gyakorlása során. Az első az üzletszerűség azaz, hogy rendszeres haszonszerzési céllal, a gazdasági folyamatokat szolgálva fejt ki az ügyvéd a tevékenységét. A második a saját gazdasági kockázatvállalás követelmény; a tevékenysége során a gazdasági-pénzügyi kockázatokért és felmerülő károkért az ügyvéd saját maga (egyéni praxis) vagy az ügyvédi iroda a felelős. Ebből egyenesen következik az ügyvédi tevékenységgel okozott károk megtérítésére vonatkozó kártérítési felelőssége¹⁰⁹, ám ennek tárgyalása nem képezi a dolgozat tartalmát. A harmadik feltétel, hogy az ügyvédi munka – habár gyakori a kirendeléses ügyek vállalása is - mindig egy megbízási szerződésen¹¹⁰ alapul, amelyet az ügyfél köt az ügyvéddel vagy az ügyvédi irodával, a jogi munka¹¹¹ elvégzése céljából. A megbízási szerződés szabályaiból következik, hogy az ügyvédi munkavégzés ellenérték fejében történik. Az ügyvéd dolgozhat állandó

¹⁰¹ Például a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet

¹⁰² Üttv 157. § (2) bek. d) pont

¹⁰³ Szabályzatok kiadására az Üttv. 157. § (2) bekezdés e) pontja hatalmazza fel a MÜK-t.

¹⁰⁴ Latin eredetű ige, melynek jelentése: az orvosi vagy ügyvédi pályán gyakorlatot folytat, illetve szellemi foglalkozást űz.

¹⁰⁵ Üttv. 57. § (1) bek.

¹⁰⁶ Uo. 57. § (3) bek.

¹⁰⁷ Uo. 57. § (4) bek.

¹⁰⁸ A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény

¹⁰⁹ BOROS GYÖRGY: Az ügyvédi kártérítési felelősség és korlátozása az Üttv. hatálya alatt MJ,2019/1. szám, 25-39.

¹¹⁰ További lényeges különbség a jogtanácsos és ügyvéd között, hogy a jogtanácsos nem fogadhat el megbízást. (Üttv. 68. § (3) bek.)

¹¹¹ Értsd: okiratszerkesztés és -ellenjegyzés, peres vagy általános képviselő, büntetőjogi védelem stb. Kifejtésre kerülnek a dolgozat későbbi szakaszában az Üttv. Harmadik rész VII. fejezete alapján.

megbízásban, illetve sikerdíjért is, meghatározhatják a szerződésben a bevételarányos díjazást, de létezik még időráfordítás-alapú díjszámítás és egyedi díjmegállapodás is. Fontosnak tartom kiemelni, hogy az ügyvédi díj meghatározása minden esetben a felek akaratától függ, tehát egy konszenzust igénylő feltétel, amiben egyértelműen meg kell állapodni¹¹². Dolgozatomban a továbbiakban ezt a megbízási jogviszonyt veszem alapul és nem tárgyalom a kirendelésen, vagy a közérdekű önkéntes jogviszony alapján történő feladatellátást.

Hasonlóan az amerikai jogi (és tulajdonképpen a világban mindenhol érvényesülő) szabályokhoz, Magyarországon is kamarai tagsággal kell rendelkezni az ügyvédi tevékenység jogszerű¹¹³, legális¹¹⁴ gyakorlásához. Ezt a feltételt, *expressis verbis* az Üttv. 57.§ (2) bekezdése állapítja meg. A Magyar Ügyvédi Kamarát az Üttv. intézményesíti¹¹⁵, és kifejezi, hogy az területi kamarákra tagozódik, amelyeket az említett Alapszabály I.8. pontja állapítja meg megyék szerinti bontásban. Az ügyvédi tevékenységet csak egy területi kamara tagjaként lehet végezni¹¹⁶. A kamarába való felvételi kérelemben igazolni kell az összeférhetetlenség hiányát¹¹⁷, az egyéb felvételi feltételek fennállását és adatszolgáltatási kötelezettség is terheli a felvételt kérőt. Az ügyvédi tevékenység végzéséhez a következő elengedhetetlen feltételek szükségesek: a munkavégzéshez szükséges irodahelyiség, az ügyvédi felelősségbiztosítás megléte, az jogi egyetemi végzettség és magyar jogi szakvizsga.¹¹⁸ Továbbá, a kamarai felvételi kérelem előterjesztését megelőzően legalább egy évig ügyvédi joggyakorlatot folytatott, rendelkezik az elektronikus ügyintézéshez szükséges feltételekkel, illetve helyettesítésére megnevezett egyéni ügyvédet vagy ügyvédi irodát, ami megállapodáson alapul¹¹⁹. Ebből következik, hogy a magyar jog szerint az ügyvédi tevékenység a fenti feltételek konjunktív megléte esetén folytatható.

2.2.1. Az ügyvédi irodáról egy más értelemben

Az Üttv. VII. fejezete meghatározza azokat a feladatokat, amelyeket ügyvéd láthat el, illetve ügyvédi közreműködés szükséges. ezen tevékenységeket kell érteni, amikor a dolgozat 'ügyvédi tevékenység'-et említ. Az általános vagy eseti jogi képviselő ellátása, a büntetőeljárás védői szerep általi védelem ellátása, általános vagy specifikus jogi tanácsadás, az okiratszerkesztés és okirati ellenjegyzés, elektronikus okirat elkészítése, letéttevékenység végzése, pénz, dolog, iratok átvétele és kiadása, és az ügynyilvántartás és ügyiratkezelés. Kiegészítő tevékenységét egy magyar ügyvéd végezhet egyebek mellett pl. szabadalmi ügyvivői tevékenységet, vagy munkaügyi tanácsadást.¹²⁰ Mint említettem ezek kifejezetten az ügyvéd feladatai és tevékenységei, azonban felmerül a kérdés, hogy az ügyvédi irodának is ugyanezek-e, ha vannak egyáltalán kifejezetten neki rendelt feladatok. Azt fontos látni, hogy az ügyvédi iroda csak a tevékenységnek működési kereteket adó szervezet, azt az ügyvéd(ek) munkája tölti meg tartalommal, így az ügyvédi irodának elkülönült tevékenysége nincs. Jóllehet a feladatokat az ügyvéd látja el és az iroda a kereteket adja ehhez, azonban az ügyfelet az ügyvédi iroda képviseli¹²¹. Az Üttv. az ügyvédi tevékenységet gyakorló szervezetek néven említi az ügyvédi irodát és az ügyvédi társulást, azonban álláspontom szerint elkülönül az ügyvédi tevékenység gyakorlója (ügyvéd), és az annak keretét adó szervezet (ügyvédi iroda). Emiatt észrevételeim szerint a jogalkotó megtévesztően alkotta meg a negyedik és ötödik részt.

Az Üttv. 87. §-a deklarálja az ügyvédi iroda fogalmát: Az ügyvédi iroda olyan **jogi személy**, amelyet egy vagy több ügyvéd, illetve európai közösségi jogász tag **üzletszerű közös ügyvédi tevékenység folytatására** alapít, és amelynél a tag kötelezettsége az ügyvédi irodával szemben az **alapító okiratban**

¹¹² Üttv. 30. § (1) bek.

¹¹³ A jogosulatlanság bírói mérlegelés kérdése. Ezt, mint büntethetőségi feltételt a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) állapítja meg a 286. § (1) bekezdésében.

¹¹⁴ Ha a joggal ellentétesen végez valaki ügyvédi tevékenységet, azt a jogalkotó a zugírászat tényállásában rendeli büntetni. (Btk. 286.§)

¹¹⁵ Üttv. 144. § (1) bek.

¹¹⁶ Uo. 145. § (1) bek.

¹¹⁷ Uo. 22. § (1) bek.

¹¹⁸ A magyar ügyvédi szakvizsgák lebonyolítása és szervezése az Igazságügyi Minisztérium hatáskörébe tartozó feladat.

¹¹⁹ Megjegyzendő, hogy a társas ügyvédi iroda tagja kivételt képez, hiszen itt az iroda többi ügyvédje tudja a helyettesítést ellátni.

¹²⁰ <http://www.bpbar.hu/az-on-ugyvedje/az-ugyvedei-munka-feltetelei/> (Letöltés ideje: 2021. 04. 20.)

¹²¹ Ennek a kettősségnek tárgyalását a dolgozatomban későbbi részében teszem meg.

meghatározott vagyon szolgáltatására és egyéb az alapító okiratban meghatározott vagyoni értékű szolgáltatásra terjed ki.

Tehát az ügyvédi irodára vonatkozik a Polgári Törvénykönyv (a továbbiakban: Ptk.) jogi személyek része¹²², így elmondható, a hazai jogunk az ügyvédi iroda esetében nem zárkózik el attól, hogy az irodát mintegy gazdasági társaságként lehessen értelmezni, hiszen azonos szabályokat rendel rá alkalmazni főszabály szerint, mint a gazdasági társaságokra. Ezt támasztja alá, hogy ügyvédi irodai tagokat említ a fogalom, illetve tagi kötelezettség a vagyoni szolgáltatás, akár csak a cégeknél. A jegyzett tőke mértéke a fenti szakasz harmadik bekezdés alapján alapítói jogkör, azonban, ha az a hárommillió forintot eléri, az iroda kötelezettségeiért a tag nem köteles helytállni. Ez egy éles határvonal az ügyvédi iroda felelősségszabályozásában, ugyanis hárommillió forintot meg nem haladó jegyzett tőke esetén, a tagok felelőssége korlátlan és egyetemleges. Persze, az elkülönülő felelősség elve szerint a hitelezők elsősorban az ügyvédi iroda vagyonából nyernek kielégítést, a tagi felelősség csak ennek eredménytelensége esetén érvényesül. Az ügyvédi iroda alapvetően erősen személyegyesítő jellegű¹²³, mivel a tevékenysége tulajdonképpen a személyes közreműködést jelent, még annak ellenére is, hogy a nagy ügyvédi irodák jelentős tőkével is rendelkeznek.

Gondoljunk az ügyvédi irodára, mint gazdasági társaságra: felfogható akként a működése, hogy termelő és üzletszerű, bevétel céljából végzett munkát (ügyvédi tevékenység) látnak el az alkalmazottak és vezetőik (vezető és alkalmazott ügyvédek és kiszolgálószemélyzet) ezek felett pedig a vezetői és/vagy tulajdonosi kör diszponál akár csak a gazdasági társaságoknál. Hiszen, ha összehasonlítjuk az ügyvédi iroda és egy korlátolt felelősségű társaság (a továbbiakban: kft.) szervezetét, kiviláglanak a hasonlóságok. Itt lehet gondolni a vezető tisztségviselőre (vagy bizottsági formájú vezetésre)¹²⁴, a tagok gyűlésére és számos egyéb szervezeti hasonlóságra. Ugyanilyen fontos a munkavégzés elosztásának a hasonlósága, a termelés megszervezése, csak éppenséggel a megtermelendő „áru” különbözik. Elkülönül továbbá a szervezeten belül a dolgozói réteg, a vezetés és az egyéb kiszolgáló személyzet. Ezekben belül is lehet megkülönböztetéseket tenni az adekvát példa a dolgozók, akikből csoportokat lehet alakítani, vagy tapasztalati idő szerint lehet disztingválni. Ha minden ilyen csoportot irányító személyt részessé tesszük vagy az egész iroda vagy a cég, vagy csak a szűk területe közvetlen vezetésében, és a struktúra ilyen módon kialakul, az valósítja meg végső soron az említett board-irányítást. Az ügyvédi törvény meghatároz még pár részletszabályt.¹²⁵ Kiemelem például a tagi iratbetekintési jogot (könyvekbe, dokumentumokba) aminek a kizárása semmis, illetve, hogy az iroda székhelye maga az iroda címe.

Az ügyvédi iroda belső felépítéséről jogunk annyit deklará, hogy az ügyvédi irodának egy döntéshozó jogkörrel rendelkező szerve van, az iroda tagjaiból álló taggyűlés. Társasági jogi szemszögből, ez *quasi* a legfőbb szervnek feleltethető meg. Az iroda vezetését a tagok közül választott egy vagy több irodavezető látja el, ő(k) tulajdonképpen a hagyományos társasági-modell szerinti vezető tisztségviselő(k). Ebben a relációban¹²⁶ azonban a segédszemélyzet (pl. titkárnók stb.) nincs benne és a csak a tagokra¹²⁷ szűkül a felépítés. Itt azt kell megállapítani, hogy a jogalkotó szűkre szabta a jogi környezet kialakítását, ezért úgy gondolom lehetne a jogalkotó felé javaslattal élni e téren. A belső felépítés minden esetben az iroda méretétől függ.¹²⁸ Ha egy nagy iroda sok jogterülettel foglalkozik és szakosodott ügyvédeket foglalkoztat, akkor célszerű külön csoportokba szervezni őket, így a szervezet is bővül. Az ügyvédi iroda más típusú jogi személlyé nem alakulhat át, csak egy másik ügyvédi iroda lehet az átalakulás utáni jogutódja. Ebből következik, hogy ügyvédi iroda csak ügyvédi irodával egyesülhet és csak ügyvédi irodákra válhat szét. Felmerül a kérdés, hogy a magyar jogi szabályozás milyen típusú ügyvédi irodákat nevesít.

¹²² A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) Harmadik könyve

¹²³ BARKASSY-GRÜNFELD LORÁND: Az ügyvédi iroda, mint a személyegyesítési jog sajátos formációja elérhető: <https://arsboni.hu/az-ugyvedei-iroda-mint-a-szemelyegyesitesi-jog-sajatos-formacioja-2/> (Letöltés ideje: 2021. 04. 20.)

¹²⁴ Kft, de kiváltképp részvénytársaságok esetében alkalmazzák az összetett működés egyszerűbb, átláthatóbb vezetése miatt a bizottsági irányítást vagy a board rendszert. Ez már feltételezi az irányítás felaprózódását is a különböző szinteken.

¹²⁵ Üttv. 89. § (4) (5) bek.

¹²⁶ Uo. 91. §

¹²⁷ Vagyoni hozzájárulást teljesítő ügyvédek.

¹²⁸ Itt eltekintek az egyszemélyes ügyvédi irodákra való kitéréstől, hiszen ott minden belső szervezeti hatáskört az az egy egyéni ügyvéd gyakorol.

2.3. A magyar ügyvédi iroda típusok

Az ügyvédi törvény rendelkezéseiből kiindulva tárgyalom az ügyvédi irodát, mint főtípust, majd ennek az altípusát. Ezeket követően a speciális alakzatokat – az ügyvédi társulást és irodaközösséget – lehet említeni. Megjegyzem a törvény nem klasszifikációként kezeli ezeket, hanem az ügyvédi tevékenységnek a gyakorlására szolgáló formákként.

2.3.1. Az egyszemélyes iroda

Ezen ügyvédi iroda forma tulajdonképpen teljesen hasonló, mint a hagyományos, azonban minden területen meghatározó különbség, hogy ebben az irodában – mint a neve is mutatja – egy ügyvéd tevékenykedik. Szervezeti kuriózum, hogy az egyszemélyes ügyvédi iroda esetében a döntéshozó szerv hatáskörét az egyedüli tag gyakorolja, és hatáskörébe tartozó kérdésekben írásban határoz.¹²⁹ Egyszemélyessége okán, az iroda jogutód nélküli megszűnése esetén, az ügyvéd valamennyi megbízásából fakadó jogait és kötelezettségeit, egyéni ügyvédként való bejegyzése hatályával - ügyfelei hozzájárulása nélkül is - átruházhatja az egyszemélyes iroda tagja (tehát ő maga). Így a tevékenysége folytonos, habár jelentős szervezeti változások történtek. A helyettesítésről is szólva, egyszemélyes iroda alapításakor helyettesítő ügyvédet kell megbízni – ellentétben az ügyvédi irodával hiszen ott a többi ügyvéd el tudja látni a helyettesítést. A szervezeti specialitásból fakadóan sokkal több teherrel szembesül ez az ügyvédi irodatípus, például a marketing, a megbízásszerzés vagy az ezzel összefüggő pénzügyi stabilitás terén. E szervezeti altípus¹³⁰ véleményem szerint a társas ügyvédi iroda altípusa, amely jobban ki tudja szolgálni az egyéni munkálkodást és nem támaszt olyan kötelezettségeket az ügyvéd felé, amely túlzóan terhes lenne számára. Tehát alkalmasabb például kisebb települések életében történő jogi feladatok ellátására, ebből következik, hogy az egyszemélyes irodák többnyire egyszerűbb ügyekkel foglalkoznak nagy számban, mivel például egy számos vádlottas büntetőügy képviselőjére nincsenek meg az erőforrásai.

2.3.2. A speciális ügyvédi munkavégzési alakzatok

A következő két jogalkotói nívum, nevesítve az ügyvédi irodaközösséget és az ügyvédi társulást, egyszerűsítette az ügyvédi tevékenységellátást, mindazonáltal szervezetenként további kapukat nyitott meg. E két alakzat nagy érdeklődésre tart számot az ügyvédi karban, ha csak az egyéni ügyvédek nézzük, akik számára megnyitják a lehetőséget, hogy partneri viszonyt alakítsanak ki egymással. Deklarálni kell, hogy mindkettő formát egyéni ügyvéd, ügyvédi iroda, európai közösségi jogász vagy speciális szaktudással rendelkező külföldi jogi tanácsadó veheti igénybe. Tehát e négy csoport alkothatja mind az irodaközösséget, mind az ügyvédi társulást.

2.3.2.1. Az ügyvédi társulás

Elsőként kiemelem, hogy az ügyvédi társulásnak a célja a tartós ügyvédi tevékenység folytatása. Így ezt a célt szolgálja az összes speciális megoldás, s szervezeti 'előny', amit a jogalkotó biztosít. Az illetékes területi kamarának veszi nyilvántartásba a társulást, és hozzá kell bejelenteni az összes szervezeti változást (ügymint név és annak használatának módja, létrejöttét, megszűnését, személyi változások¹³¹) mindezt persze írásban. A társulás, társulási megállapodáson alapul. A társulásban nagy szerepe van a társulást vezető, vagy a képviselő ügyvédnek,¹³² vagy ügyvédi irodának. E körben a társulás tagjai megbízhatják a vezető személyt a megbízások elfogadására a társulás nevében.¹³³ Ellenben a feladatellátás során a résztvevő, együttműködő ügyvédeknek és tagoknak azonos a helyzetük. A társulás azonban nem jogi személy, így az együttműködés – tulajdonképpen a társulás értelme – csak a feladatellátás megkönnyítését, az ügyfelek teljesebb körű kiszolgálását segíti elő. A benne résztvevő jogi vagy természetes személyek önállóságukat minden területen (kiváltképp felelősségi, ügyviteli stb.) megtartják. Ezt szolgálja az a lehetőség is, hogy a társulás tagjai különböző kamarákba bejegyzett személyek is lehetnek.¹³⁴ Ezen felül a társulásnak lehetnek nem ügyvéd tagjai

¹²⁹ Üttv. 91.§ (2) bek.

¹³⁰ Dolgozatom tárgyalása során a társas ügyvédi irodát veszem a fókuszpontba.

¹³¹ A nyilvántartó kamara törli s ezzel meg is szűnik az a társulás, amelynek létszáma egy főre csökken.

¹³² Ez általában azonos személy, azonban a két feladatot más-más személy is elláthatja.

¹³³ 8/2017. (XI. 20.) MÜK szabályzat az ügyvédi társulásról és az ügyvédi irodaközösségről 3.1. pont a) alpont

¹³⁴ 8/2017. (XI. 20.) MÜK szabályzat 1.1. pont

is, ezek szokásosan valamely speciális (akár külföldi jogi) szaktudással rendelkező személyek.¹³⁵ Az ügyvédi társulás nevével kapcsolatban, az általános névviselési elvek és szabályok mellett, az ügyvédi iroda nevére vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy az ügyvédi társulást kell megjeleníteni.¹³⁶

2.3.2.2. Az irodaközösség

Jelen pontban kifejtett együttműködési forma néhány cél tekintetében divergál a társulásnak a céljaitól. Ugyan, ez is az ügyvédi tevékenység közös s tartós folytatására szolgál, azonban annyiban szorosabb kooperációt testesít meg, hogy az infrastruktúra és erőforrások igénybevétele során részleges vagy teljes módon, kötelezően közös költségviselés készül a részt vevő tagok között. Az infrastruktúra és erőforrás-igénybevétel akkor minősül közösnek, ha annak igénybevételére feljogosító tulajdoni-, bérleti, vagy egyéb jogviszonynak az irodaközösség valamennyi tagja az alanya. Tehát ez esetben az anyagi vonzatok viselésének kötelezettségei egyesülnek – hasonló módon a társas ügyvédi irodánál - de minden más tekintetben önállóak és függetlenek az ügyvédi tevékenységet végzők. Sajátosság, hogy míg az ügyvédi tevékenységből származó bevételeket az azokat ellátó ügyvéd szerzi meg, ellenben a nem ügyvédi tevékenységből származó bevételek szükség szerint felosztásának módját és arányát az alapító megállapodásban kell szabályozni. Egyébiránt közös pont a társulással, hogy hasonlóan írásbeli megállapodással és kamarai nyilvántartásba vétellel jön létre, és önálló jogalanyisággal nem rendelkezik. Az irodaközösségről elmondható, hogy saját név alatt nem működtethető, így névviselésileg elkülönülnek az irodaközösség tagjai.

Összességében az irodaközösségről kijelenthető az, hogy szorosabb és rugalmasabb együttműködést feltételez ez a forma, a következő szegmensekben:

- a) a munkavégzés helyszíne (szükségképpen egy irodahelyiségben kell történnie, hiszen annak a költségeit is közösen viselik),
- b) az ezzel összefüggő minden kiadás közös viselése,
- c) az ügyvédi tevékenység egyéni jellegének biztosítása (különös figyelemmel az ügyvédi titok védelmére).

Egybefoglalva e két speciális alakzatot, meglátásom szerint a jogalkotó a társulás szabályainak lefektetésekor, inkább a feladatok ellátásának a hatékonyságát szándékozta emelni azzal, hogy sajátos szaktudást vonhat be a társulás a működésébe. Azonban az irodaközösség a hatékonyságot egy másik oldalról közelíti meg, mégpedig az anyagi vonzatok elosztásának lehetőségének megadásával. Konzekvenciaként azt lehet megállapítani, hogy a társulás azt a célt szolgálja, hogy az ügyfeleknek széles jogterületi spektrumú és teljeskörű szolgáltatást nyújtson, tehát a társas ügyvédi irodáknak lehet a munkavégzésébe és munkaszervezésébe applikálni e formát. Az egyéni ügyvédek számára pedig az irodaközösséget tartom észszerűnek, a költségeknek a csökkentése érdekében. Megjegyzem, az egyéni ügyvéd és ügyvédi iroda mellett, az említett speciális alakzatok szervezetei is foglalkozhatnak munkaviszonyban egy vagy több általános képviseleti joggal rendelkező ügyvédasszisztenssel. Az ügyvédasszisztens képviseli az ügyvédet vagy az ügyvédi irodát, illetve a vezető ügyvéd delegálhat számára feladatokat is, az ügyvédi törvényben meghatározott keretek között és kivételekkel.¹³⁷ Egyszóval, az ügyvédasszisztens tevékenységének célja a munkáltató tehermentesítése elsősorban adminisztratív jellegű ügyekben és nyilatkozatok megtételében.¹³⁸

ÖSSZEGZÉS, ZÁRÓ GONDOLATOK

Az itt olvasható dolgozatomban igyekeztem bemutatni és számba venni – központi témaként – a magyar jog által felállított keretrendszer, ami azt szabályozza, hogy az ügyvédi tevékenység hazánkban milyen szervezeti s társasági jogi keretek között folytatható. Hipotézisemről, az ügyvédi iroda gazdasági társaságként való felfogásáról, amit a kutatás elején kijelöltem, számos új aspektust tudtam meg, amik minden bizonnyal további kutatásokat feltételeznek, az angol-amerikai jogra való szélesebb rálátás és elmélyedés céljával. Összességében a hazai jogi környezet támogatja az ügyvédek tevékenységét, lehetőséget biztosít a piac tágabb

¹³⁵ Tipikusan előfordul, hogy az ügyvédi társulásnak vannak egy-egy sajátos területnek a szakértői, így például felelős akkreditált közbeszerzési tanácsadó, vagy adatvédelmi szakértő.

¹³⁶ Erre kötelezett, mint írtam maga a társulás, de egyúttal jogosult a társulási tagsága megjelenítésére külön a tag is.

¹³⁷ Üttv. 105. § (1) bek.

¹³⁸ MÁTYÁS FERENC: Új szereplők az ügyvédi törvényben 2017. elérhető: <https://jogaszvilag.hu/szakma/uj-szereplok-az-ugyvedei-torvenyben/> (Letöltés ideje: 2021. 04. 22.)

értelemben vett kiszolgálására például egyedi szakismeret, vagy integráltabb ügyfélkiszolgálás tekintetében. Gondoljunk csak a speciális ügyvédi irodai alakzatokra, melyeket meglátásom szerint a jogalkotó épp ezért kodifikált. Az biztosan kijelenthető, hogy számos olyan speciális lehetőséggel szolgál a jogalkotó az ügyvédek számára, amelyekkel élve a lehető legjobban és legcélrányosabban végezhetik a tevékenységüket. Az egyszemélyes ügyvédi iroda alkalmasabb kisebb praxis vitelére, vagy adott esetben speciális szaktudással rendelkező ügyvéd számára, a hagyományos társas iroda pedig a megtestesíti azt az integrációt, amely szükséges a nagy, akár céges ügyfelek számára vagy bonyolultabb ügyek ellátására. Jogunk meglehetősen erős és áthatolhatatlan bástyákkal övezi azt a területet, amelyen az ügyvéd praktizálhat. E területen túl már a szigorú összeférhetlenségi és egyéb (etikai, büntetőjogi stb.) szempontok és szankciók jelennek meg. Ezek tárgyalása szétfeszítette volna a dolgozatom kereteit, de tervezem a kutatásom folytatását hasonló irányokba is.

A felvetésemre választ keresve, azt a választ kaptam, hogy az ügyvédi iroda társaságszerű értelmezése helytálló és szükségszerű a mai világban elvárt tulajdonságok miatt. Ezek egyrészt a versenyképességet szolgálják, másrészt a belső fejlődés sem állhat meg az iroda életében, végső soron pedig az ügyfél érdekei is ezeket kívánják. Azonban kijelenthető, hogy minél nagyobb az adott iroda, annál jobban érvényesül(het) ez a fajta gondolkodásmód. Így mindig át kell gondolni, hogy a praxist és az irodát milyen irányokba lehet fejleszteni, hiszen a haladási szükségesség egyértelmű, de az iroda rendeltetésére a legfontosabb figyelemmel lenni.

FORRÁSJEGYZÉK:

Szakirodalmi források:

- [1] BARKASSY-GRÜNFELD LORÁND: *Az ügyvédi iroda, mint a személyegyesítési jog sajátos formációja* elérhető: <https://arsboni.hu/az-ugyved-iroda-mint-a-szemelyegyesitesi-jog-sajatos-formacioja-2/> (Letöltés ideje: 2021. 04. 20.)
- [2] BOROS GYÖRGY: *Az ügyvédi kártérítési felelősség és korlátozása az Üttv. hatálya alatt* MJ, 2019/1. szám
- [3] GRELLET-DUMAZEAU, ÉTIENNE ANDRÉ THÉODORE: *Le Barreau romain*, Paris: Moulins, 1851.
- [4] MÁTYÁS FERENC: *Új szereplők az ügyvédi törvényben 2017.* elérhető: <https://jogaszvilag.hu/szakma/uj-szereplok-az-ugyved-torvenyben/> (Letöltés ideje: 2021. 04. 22.)
- [5] PATYI GERGELY: *Ügyvédség a köz- és a magánjog határán* (Budapest, 2012)
- [6] POKOL BÉLA: *Jogászság és jogrendszer* elérhető: <http://jesz.ajk.elte.hu/pokol48.html> (Letöltés ideje: 2021. 04. 05.)
- [7] SLAPPER, GARY and KELLY, DAVID: *The English Legal System*, 7th ed. London: Cavendish Publishing Ltd., 2004.

Internetes források:

- [1] https://e-justice.europa.eu/content_legal_professions-29-ew-hu.do (Letöltés ideje: 2021. 02. 23.)
- [2] <https://www.lawsociety.org.uk/> (Letöltés ideje: 2021. 04. 05.)
- [3] <https://www.sra.org.uk/> (Letöltés ideje: 2021. 04. 05.)
- [4] https://www.uspto.gov/sites/default/files/documents/OED_GRB.pdf (Letöltés ideje: 2021. 04. 05.)
- [5] <https://www.uspto.gov/learning-and-resources/patent-and-trademark-practitioners/becoming-patent-practitioner> (Letöltés ideje: 2021. 04. 05.)
- [6] <http://www.calbar.ca.gov/Admissions/Requirements> (Letöltés ideje: 2021. 04. 05.)
- [7] <https://www.gabaradmissions.org/rules-governing-admission> (Letöltés ideje: 2021. 04. 05.)
- [8] Federal Judicial Center, *The U.S. Legal System: A Short Description* elérhető: <https://www.fjc.gov/sites/default/files/2015/US-Legal-System-A-Short-Description-2014-08-04.pdf> (Letöltés ideje: 2021. 04. 05.)
- [9] <http://www.bpbar.hu/az-on-ugyvedje/az-ugyved-i-munka-feltetelei/> (Letöltés ideje: 2021. 04. 20.)

Jogszabályi és jogi források:

- [1] Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény
- [2] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
- [3] Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény
- [4] A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény
- [5] 1874. évi XXXIV. törvénycikk az ügyvédi rendtartás tárgyában
- [6] A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) számú IM rendelet
- [7] 8/2017. (XI. 20.) MÜK szabályzat az ügyvédi társulásról és az ügyvédi irodaközösségről
- [8] ACT NO. 25 OF 1961 [19th May, 1961.] THE ADVOCATES ACT, 1961. elérhető: <https://legislative.gov.in/sites/default/files/A1961-25.pdf> (Letöltés ideje: 2021. 04. 06.)